In de Wereldbol zijn telkens de aan bollen gerelateerde zaken uit het verleden beschreven. Maar er gebeurde in die jaren ook het een en ander in de wereld en in Nederland. Om gebeurtenissen in de bollensector te plaatsen wordt in twaalf afleveringen met zevenmijlslaarzen door de afgelopen 120 jaar gestapt. Uit de periode 1890-2010 is per decennium één jaar gekozen en zijn de zaken op een rij gezet.

Oregon Bulb Farm speelde decennialang een belangrijke rol in de vernieuwing van het leliesortiment

1989: het Oostblok valt uiteen

Tekst en fotografie: Peter Knippels

Het jaar 1989 is een gedenkwaardig jaar. Op 9 november valt onverwachts de Berlijnse Muur. In mei is de grens tussen Hongarije en Oostenrijk al geopend, gevolgd door eenzelfde stap in Tsjecho-Slowakije. Er vallen gaten in het ijzeren gordijn. Het blijft stil in Moskou en het wachten is op Oost-Duitsland. Op 9 november geeft de opvolger van Erich Honecker, Günter Schabowski, een persconferentie. Hij vertelt rond 19 uur, weliswaar enigszins verhuld, dat het reisverbod voor Oost-Duitsers naar het westen is opgeheven. Niemand verwacht deze stap. Het bericht is wereldnieuws, ook in het oosten. De grenswachten en het leger in Oost-Berlijn hebben nog geen nieuwe orders gekregen. Als de Oost-Duitsers 's avonds bij de grensovergangen in Oost-Berlijn komen, kunnen ze zonder problemen naar West-Berlijn. Aan beide zijden beginnen burgers direct met het slopen van de betonnen grensmuur.

DRIE VAN BREDA

Eind januari 1989 laat de Nederlandse regering de twee nog levenden van de 'Drie van Breda', Franz Fischer en Ferdinand aus der Fünten vrij. Eén van de redenen tot vrijlating is de slechte gezondheid van de twee bejaarde mannen. De regering wil ze de gelegenheid geven om hun laatste dagen door te kunnen brengen bij hun familie. De vrijlating leidt tot stevige protesten van overlevenden van de Tweede Wereldoorlog en andere nabestaanden. Beide oorlogsmisdadigers overlijden later dat jaar.

LELIEVEREDELING

Volume 45 (nummers 1 en 2) 1989 van Herbertia opent met twee artikelen over het gebruik van in het wild verzamelde bollen in de commerciële bollensector. Het eerste artikel is van de hand van Faith Thompson Campbell. Zij heeft op basis van verschillende bronnen onderzocht welke bloembollen uit welke landen, mogelijk uit het wild, in de VS worden vermarkt. Ze baseert zich onder andere op rapporten van TRAFFIC, CITES en APHIS en op catalogi van bloembollenverkopers. Ze kan geen directe relatie met bollen uit het wild leggen.

Edward A. McRae schrijft het artikel 'A Review of Fifty Years of Commercial Lily Hybridizing in North America'. McRea was veredelaar bij Oregon Bulb Farms (OBF) van Jan de Graaff. Hij schrijft over de groei van de wereldwijde teelt van lelies en het vroege werk van OBF. Hij gaat in op de resultaten van de lelieveredeling in de VS en welk sortiment is gebruikt. Hij beschrijft dat Aziatische hybriden op dat moment 90 procent van de teelt beslaan. McRae besluit met de zin 'The hybridizing of the past fifty years has indeed accomplished much, it has, however, simply opened a door to vast horizons of beauty yet to be explored.' Ware en wijze woorden van McRae. Kijk maar eens naar de cultivars die na 1989 op de markt zijn gekomen en vergelijk ze eens met die uit 1989.

Herbertia bevat weinig artikelen van Nederlandse auteurs. In Volume 45 staan twee verhalen van LBO-onderzoekers. Een ervan is van J. Koster. Hij beschrijft in het artikel 'Introduction of New Bulbous Crops in The Netherlands' de tussenstand van zijn onderzoek naar het introduceren van bolgewassen op basis van in het wild verzameld materiaal, uit botanische tuinen, onderzoeksinstellingen en particulieren. Koster heeft in Lisse een collectie verzameld van honderd verschillende geslachten, afkomstig uit Australië, Chili, Colombia, de VS en zuidelijk Afrika. In samenwerking met de bollensector werkt het LBO aan de introductie van de gewassen. Hij noemt niet welke potentie ze hebben. Als we in 2016 de balans opmaken, wat heeft het project dan opgeleverd?

Tulpenregistraties

Verschillende tulpencultivars worden in 1989 geregistreerd, met tussen haakjes de groep en de inzender. In 2010 worden 'Barcelona' (TT, Hybris) met 75,79 ha, 'Blushing Apeldoorn' (DHT, J. Balder) met 21,85 ha en 'Golden Present' (TT, J.A. Borst) met 1,48 ha nog geteeld. Niet meer in cultuur zijn 'Alliance Francaise' (TT, Konijnenburg & Mark), 'Lady Bird Johnson' (LT, Hybris, K. van Bourgondiën & Son), 'Nantes' (TT, J. & P. Snoek), 'Ottawa' (TT, J.F. van den Berg & Son, C.J. Ruigrok & Son), 'Ruby Laser' (TT, L.J.C. Schoorl), 'Sotheby's William' (ELT, Konijnenburg & Mark), 'Sweetness' (Parrot, IVT en A.W. Captein & Son) en 'Willard Wickers' (ELT, Fr. Roozen).